

ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس احساس تنهایی دانشجویان (SLFS)

تاریخ دریافت: ۹۱/۱۱/۲۳

تاریخ پذیرش: ۹۲/۹/۵

علی محمد رضایی*، مریم صفایی**، فاطمه سادات هاشمی***

چکیده

مقدمه: هدف از پژوهش حاضر بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس احساس تنهایی آشر و همکاران بود. **روش:** تعداد ۳۷۶ نفر از دانشجویان دانشگاه سمنان با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب و به ابزارهای پژوهش (مقیاس احساس تنهایی آشر و همکاران و مقیاس افسردگی، اضطراب و استرس) پاسخ دادند. برای تحلیل داده‌ها از روش‌های تحلیل عاملی، ضریب آلفای کرونباخ و همبستگی پیرسون استفاده شد. **یافته‌ها:** برای تعیین روایی سازه مقیاس احساس تنهایی (SLFS) از روش تحلیل عاملی و روایی همگرا استفاده شد. نتایج تحلیل عاملی نشان داد که مقیاس احساس تنهایی SLFS، دو عامل تنهایی عاطفی و تنهایی اجتماعی را اندازه‌گیری می‌کند. نتایج روایی همگرا نیز نشان داد که بین احساس تنهایی و افسردگی، اضطراب و استرس رابطه معنی‌داری وجود دارد. اعتبار مقیاس احساس تنهایی (SLFS) با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای کل مقیاس ۰/۸۴، تنهایی عاطفی ۰/۸۲ و تنهایی اجتماعی ۰/۷۱ به دست آمد که همگی رضایت‌بخش می‌باشند. **نتیجه‌گیری:** با توجه به سهولت اجرا، سهولت نمره‌گذاری، سهولت تعبیر و تفسیر، زمان اندک برای پاسخ‌گویی (۳ تا ۵ دقیقه)، قابلیت اجرا به صورت فردی و گروهی، عملی بودن، روایی و اعتبار مناسب، نتیجه گرفته می‌شود که مقیاس احساس تنهایی (SLFS) ابزار مناسبی برای اندازه‌گیری احساس تنهایی دانشجویان می‌باشد. **واژه‌های کلیدی:** مقیاس احساس تنهایی، روایی، اعتبار، ویژگی‌های روان‌سنجی

Rezaei_am@semnan.ac.ir

Maryam.safai2009@gmail.com

S_hashemy@yahoo.com

* نویسنده مسئول: استادیار، گروه روان‌شناسی تربیتی دانشگاه سمنان، سمنان، ایران

** کارشناس ارشد روان‌شناسی تربیتی دانشگاه سمنان، سمنان، ایران

*** کارشناس ارشد روان‌شناسی تربیتی دانشگاه سمنان، سمنان، ایران

مقدمه

یکی از نیازهای اساسی انسان به عنوان یک موجود اجتماعی، برقراری تعامل با افراد دیگر می‌باشد. ظهور انقلاب صنعتی در قرن هیجدهم و تغییرات فن‌آوری‌های همراه آن، زندگی اجتماعی و معنوی مردم را متأثر ساخته و ارتباطات مجازی^۱ را جایگزین روابط چهره به چهره^۲ نموده است. به همین دلیل احساس تنهایی^۳ اخیراً فراگیر شده [۱] و افراد بسیاری در طول زندگی به آن مبتلا می‌شوند [۲]. عدم دلبستگی به دیگران، به هنگام مواجهه با مشکلات و اتفاقات منفی زندگی منجر به احساس تنهایی در افراد می‌شود [۳]، احساس تنهایی، حس ناخوشایندی^۴ است که انسان به هنگام درک فاصله بین روابط اجتماعی مطلوب و روابط اجتماعی موجود، تجربه می‌کند [۴]. بنابراین احساس تنهایی یک تجربه ذهنی^۵ است که ارتباطی به تنهایی به معنای واقعی آن ندارد [۵]، به عبارت دیگر ممکن است فردی روابط اجتماعی محدودی داشته باشد، اما به هیچ وجه احساس تنهایی نکند و بالعکس، فردی دیگر روابط اجتماعی گسترده‌ای داشته باشد و در عین حال، احساس تنهایی کند که علت این ناهمخوانی میزان احساس صمیمیت فرد در روابط اجتماعی می‌باشد [۶]. احساس تنهایی نقش مهمی در بررسی فرایند روانی احساسات و رفتارهای بشری بازی می‌کند [۷]، افرادی که احساس تنهایی می‌کنند، عزت نفس پایینی دارند [۸]. احساس تنهایی با فقدان روابط معنی دار، ناتوانی در برقراری ارتباط با دیگران، انزوای اجتماعی^۶، خلق افسرده، از دست دادن حافظه و اطمینان به دیگران مرتبط است [۹] و با خود اثربخشی اجتماعی^۷ رابطه منفی دارد [۱۰، ۱۱]. پژوهش‌ها نشان داده است که بین احساس تنهایی و منبع کنترل بیرونی (گرایش به شانس) ارتباط معنی داری وجود دارد. با توجه به وجود این رابطه می‌توان بیان داشت که افراد با منبع کنترل بیرونی با این باور که کنترل کمی روی رویدادهای زندگی دارند بیشتر دچار احساس تنهایی

می‌شوند [۱۲]. شواهد حاکی از آن است که احساس تنهایی برای سلامت و کیفیت زندگی عامل خطر محسوب شده دارد [۱۳] و با رفتارهای افزایش دهنده سلامتی ارتباط منفی دارد [۱۴]. همچنین پژوهش‌ها بین احساس تنهایی و مشکلات جسمی [۱۵]، همچون افزایش فشار خون [۱۶]، کاهش مقاومت عمومی بدن در برابر بیماری‌ها [۱۵] و مشکلات روانی [۱۷]، مثل افسردگی^۸ [۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲]، استرس^۹ [۲۳، ۲۴، ۲۵]، اضطراب^{۱۰} [۲۶] و خودکشی^{۱۱} [۲۷، ۲۸] رابطه مثبت نشان داده است. نداشتن محرم راز [۱۶] و میزان حمایت اجتماعی ادراک شده^{۱۲} [۲۹] پیش بینی کننده‌های احساس تنهایی هستند. لعلی فاز و عسکری [۳۰] طی پژوهشی توان پیش بینی مؤلفه‌های سبک‌های فرزند پروری ادراک شده^{۱۳} و متغیرهای جمعیت شناختی را بر احساس تنهایی بررسی کردند، سه متغیر (بعد گرمی و حمایت‌گری، بعد خود مختاری و پایگاه اقتصادی-اجتماعی) دارای بیشترین توان پیش بینی کنندگی احساس تنهایی بودند. شواهد حاکی از آن است که بین سبک‌های دلبستگی ایمن^{۱۴} و اجتنابی^{۱۵} با احساس تنهایی رابطه منفی و بین سبک دلبستگی مضطرب-دو سوگرا^{۱۶} و احساس تنهایی در دانشجویان رابطه مثبت وجود دارد [۳۱]. آرسلان^{۱۷} و همکاران [۳۲] نیز در پژوهشی که بر روی ۵۳۵ دانشجوی دختر و پسر انجام دادند، بین انتقادگری والدین^{۱۸} و احساس تنهایی در دانشجویان رابطه مثبت پیدا کردند. شواهد حاکی از آن است که دانشجویان ممکن است به خاطر جدایی از والدین و خانواده [۸] و فقدان حمایت اجتماعی [۳۳] احساس تنهایی کنند. در پژوهشی دیگر که آخانلار^{۱۹} [۳۴] بر روی ۱۸۳ دانشجوی ۱۸ تا ۲۲ ساله انجام داد پی برد که احساس تنهایی سبب ناتوانی در غلبه بر مشکلات زندگی

8- depression

9- stress

10- anxiety

11- suicide

12- perceived social support

13- perceived parenting styles

14- secure attachment

15- avoidant attachment

16- anxious-ambivalent attachment

17- Arslan

18- parental criticism

19- Akhunlar

1- virtual relationships

2- face to face relationships

3- loneliness

4- unpleasant feeling

5- subjective experience

6- social isolation

7- social self-efficacy

ابتدا لیست تمام دانشکده‌های دانشگاه سمنان تهیه و سپس به طور تصادفی ۵ دانشکده انتخاب شد. در مرحله بعد به دانشکده‌ها مراجعه و از هر دانشکده ۳ کلاس به صورت تصادفی انتخاب و از هر کلاس به تعداد لازم دانشجویان انتخاب و پرسشنامه‌ها بین دانشجویان توزیع و پس از تکمیل جمع آوری شد. از مجموع کل گروه نمونه، ۱۳۳ نفر پسر و ۲۴۳ نفر دختر بودند. میانگین و انحراف معیار سن آزمودنی‌ها به ترتیب ۲۱ و ۱/۷۷ و دامنه سنی آنها بین ۱۸ تا ۳۰ سال بود. برای تحلیل داده‌ها از روش‌های تحلیل عاملی، ضریب آلفای کرانباخ و همبستگی پیرسون با بهره‌گیری از نرم افزار SPSS۱۸ استفاده شد.

ابزار

۱- مقیاس احساس تنهایی آشر، هایمل و رنشاو در پژوهش حاضر از مقیاس احساس تنهایی آشر، هایمل و رنشاو [۴۰] استفاده شد. این مقیاس دارای ۲۴ سؤال است که ۸ سؤال آن انحرافی است و به موضوعات مورد علاقه آزمودنی‌ها مربوط است؛ اما در نمره گذاری مقیاس احساس تنهایی از آنها استفاده نمی‌شود. بنابراین سؤال‌های اصلی مقیاس ۱۶ سؤال می‌باشد. هدف از سؤال‌های انحرافی این است که آزمودنی‌ها با احساس آرامش و راحتی بیشتری نگرش‌های خود را ابراز و از بروز پاسخ‌های جهت دار جلوگیری شود. نمره گذاری سؤال‌ها روی یک مقیاس ۵ درجه‌ای از "کاملاً همین طور است" در یک سو، تا "اصلاً این طور نیست" از سوی دیگر صورت می‌گیرد. علاوه بر آن، تعدادی از سؤال‌ها در جهت مخالف با سایر سؤال‌ها نمره گذاری می‌شوند؛ به عنوان مثال اگر به گزینه "همیشه این طور است" در سؤال دوستان زیادی دارم، نمره ۱ تعلق گیرد؛ این گزینه در سؤال "کسی را ندارم که با او حرف بزنم" نمره ۵ دریافت می‌کند. دلیل این تغییر آن است که نمره ۵ در هر صورت نشانگر بیشترین میزان احساس تنهایی در هر کدام از سؤال‌ها باشد [۴۱]. مقیاس احساس تنهایی آشر و همکاران [۴۰] در پژوهش‌های مختلف مورد استفاده قرار گرفته است [۴۲]. پژوهش‌های انجام شده با این مقیاس حکایت از روایی^۵ و اعتبار^۶ مناسب مقیاس دارد؛ به عنوان مثال اعتبار مقیاس احساس تنهایی آشر و همکاران در

می‌شود و این وضعیت منجر به ادراکات منفی از زندگی و کاهش رضایت از آن می‌گردد. ویس^۱ بین تنهایی ناشی از انزوای اجتماعی و تنهایی ناشی از انزوای عاطفی، تمایز قائل شده و بر این اساس دو نوع تنهایی شامل تنهایی اجتماعی و تنهایی عاطفی را مشخص نموده است [۳۵]. مشخصه بارز تنهایی اجتماعی، فقدان درگیری در روابط و شبکه‌های اجتماعی است؛ در حالی که در تنهایی عاطفی، فقدان وابستگی عاطفی به دیگران وجه بارز است [۳۶]. پالوتزیان و جانینگان^۲ [۳۸]، جونز، کارپنتر و کوئین تانا^۳ [۳۹] نیز معتقدند که عوامل فرهنگی و ساختارهای اجتماعی تحت تأثیر زمان و فرهنگ ممکن است انواع مختلفی از احساس تنهایی را به وجود آورند. صرفنظر از اینکه احساس تنهایی را یک پدیده تک عاملی یا چند عاملی بدانیم، پژوهش‌ها نشان داده است که این احساس پدیده‌ای گسترده و فراگیر است؛ به نحوی که حدود ۲۵ درصد از ساکنان آمریکای شمالی احساس تنهایی می‌کنند. با وجود پژوهش‌ها و مباحث فزاینده پیرامون احساس تنهایی در سطح جهانی، در کشور ما اطلاعات اندکی در خصوص این موضوع وجود دارد. یکی از ابزارهای سنجش احساس تنهایی مقیاس احساس تنهایی آشر، هایمل و رنشاو^۴ [۴۰] است. نظر به اینکه تاکنون پژوهشی در خصوص بررسی خصوصیات روان‌سنجی این مقیاس در بین دانشجویان ایرانی انجام نشده است، هدف از پژوهش حاضر بررسی خصوصیات روان‌سنجی مقیاس، احساس تنهایی آشر و همکاران در بین دانشجویان دانشگاه سمنان می‌باشد.

روش

طرح پژوهش: با توجه به ماهیت موضوع و اهداف تحقیق، در این پژوهش از طرح توصیفی از نوع همبستگی استفاده شد.

آزمودنی‌ها: جامعه آماری این پژوهش، کلیه دانشجویان دختر و پسر دانشگاه سمنان بود که در سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰ مشغول به تحصیل بودند. از این جامعه با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای، تعداد ۳۷۶ نفر انتخاب شدند. روش انتخاب نمونه به این صورت بود که

- 1- Weiss
- 2- Paloutzian & Janigian
- 3- Jones, Carpenter & Quintans
- 4- Asher, Hymel & Renshaw

5- validity
6- reliability

همخوان کردن مقیاس احساس تنهایی آشر و همکاران با بافت دانشگاه، در برخی عبارات آن تغییراتی داده شد. به عنوان مثال عبارت "برای من آسان است که در مدرسه دوستان جدیدی پیدا کنم"، به صورت "برای من آسان است که در دانشگاه دوستان جدیدی پیدا کنم" تغییر داده شد. ۲۴ سؤال مقیاس احساس تنهایی آشر و همکاران (عبارات بازنگری شده) که پس از این، مقیاس احساس تنهایی دانشجویان (SLFS) نامیده می‌شود، در جدول ۱ ارائه شده است.

پژوهش ولیمالای [۴۳] ۰/۸۸ به دست آمد. در پژوهشی که حسین چاری و خیر [۴۱] در ایران با هدف بررسی روایی و اعتبار مقیاس احساس تنهایی ۲۴ ماده‌ای آشر و همکاران [۴۰] به روی ۳۶۹ دانش آموز (۱۸۶ دختر و ۱۸۳ پسر) مقطع راهنمایی تحصیلی انجام دادند، به این نتیجه دست یافتند که مقیاس مورد بحث از روایی و اعتبار قابل قبولی برخوردار می‌باشد. همسانی درونی مقیاس در این پژوهش ۰/۸۱ به دست آمد. در پژوهش حاضر از مقیاس ۲۴ ماده‌ای آشر و همکاران [۴۰] ترجمه حسین چاری و خیر [۴۱] استفاده شد. شایان توجه است که به منظور

جدول (۱) جمله‌های مقیاس احساس تنهایی آشر (عبارات بازنگری شده)

برای من آسان است که در دانشگاه دوستان جدیدی پیدا کنم.
مطالعه (کتاب، مجله و ...) را دوست دارم.*
من کسی را ندارم که با او درد و دل کنم.
در همکاری با دیگران موفق هستم.
زیاد تلویزیون تماشا می‌کنم.*
دوست پیدا کردن برایم بسیار مشکل است.
دانشگاه را دوست دارم.*
من دوستان زیادی دارم.
من احساس تنهایی می‌کنم.
وقتی که نیاز داشته باشم، می‌توانم دوست پیدا کنم.
زیاد ورزش می‌کنم.*
برایم مشکل است کاری کنم که دیگران مرا دوست داشته باشند.
تعلیم و تعلم را دوست دارم.*
من کسی را ندارم که با او به تفریح بروم.
موسیقی را دوست دارم.*
با دیگران معاشرت دارم.
احساس می‌کنم دیگران مرا کنار گذاشته‌اند و به من توجهی ندارند.
وقتی که نیاز به کمک دارم، کسی را ندارم که از او کمک بخواهم.
نقاشی را دوست دارم.*
با دیگران تعامل ندارم.
من واقعاً تنها هستم.
احساس می‌کنم که اطرافیانم واقعاً مرا دوست دارند.
حل معما را دوست دارم.*
من هیچ دوست صمیمی ندارم.

گردآوری شد. با توجه به تعداد سؤال‌ها و سهولت درک آنها زمان پاسخگویی به پرسشنامه‌ها اندک و بین ۳ تا ۵ دقیقه به طول انجامید.

یافته‌ها

روایی سازه مقیاس احساس تنهایی (SLFS) روایی سازه^۴ جدیدترین شکل روایی است [۴۸]. روایی سازه یک آزمون عبارت است از میزان صحت آن در اندازه‌گیری ساخت نظری یا ویژگی مورد نظر. بنا به تعریف، یک آزمون در صورتی دارای روایی سازه است که نمرات حاصل از اجرای آن به مفاهیم یا سازه‌های نظریه مورد نظر، مربوط باشند. در پژوهش حاضر برای تعیین روایی سازه مقیاس احساس تنهایی، از روش تحلیل عاملی^۵ و روایی همگرا^۶ استفاده شد [۴۹]. پیش از اجرای تحلیل عاملی شاخص کفایت نمونه برداری^۷ (KMO) و مقدار آزمون کرویت بارتلت^۸ محاسبه گردید. در این تحلیل، مقدار KMO برابر با ۰/۸۱۹ و مقدار آزمون کرویت بارتلت برابر با ۵۴۵/۲۷۱ به دست آمد که هر دو با درجات آزادی ۱۲۰ معنی دار (p < ۰/۰۰۱) بودند. بدین ترتیب علاوه بر کفایت نمونه برداری، اجرای تحلیل عاملی بر پایه ماتریس مورد مطالعه نیز قابل توجیه می‌باشد. برای تعیین اینکه مقیاس احساس تنهایی از چند عامل اشباع شده است، شاخص‌های ۱- ارزش ویژه، ۲- نسبت واریانس تبیین شده توسط هر عامل، ۳- نمودار اسکری^۹ (نمودار ۱) مورد توجه قرار گرفت. بر این اساس، دو عامل استخراج شد که این دو عامل روی هم ۴۰/۲۷ درصد از واریانس کل آزمون را تبیین می‌کنند. گفتنی است ارزش ویژه عامل اول و دوم به ترتیب برابر با ۴/۷۹ و ۱/۶۵ به دست آمد. مقدار واریانس تبیین شده توسط عامل اول نیز ۲۴/۰۵ درصد و عامل دوم ۱۶/۲۲ درصد می‌باشد. در جدول ۳ بارهای عاملی سؤالات مقیاس احساس تنهایی SLFS با استفاده از روش تحلیل مؤلفه‌های اصلی گزارش شده است. همان گونه که مشاهده می‌شود همه بارهای عاملی مناسب می‌باشند. کوچکترین بار عاملی متعلق به

سؤال‌های ۲، ۵، ۷، ۱۱، ۱۳، ۱۵، ۱۹ و ۲۳ که با علامت * مشخص شده‌اند، گویه‌های انحرافی و سرگرم کننده هستند و سؤال‌های ۱، ۴، ۸، ۱۰، ۱۶ و ۲۲ به صورت معکوس نمره گذاری می‌شوند. مقیاس افسردگی، اضطراب و استرس ۱ (DASS): مقیاس DASS یک پرسشنامه خودگزارشی، ۴۲ سؤال در مورد اضطراب، افسردگی و استرس است که به وسیله لووی بند (۱۹۹۵) طراحی شد [۴۴]. شواهد اولیه بیانگر این موضوع است که مقیاس DASS از روایی همگرا و افتراقی مناسبی برخوردار است. نتایج اجرای همزمان این مقیاس با پرسشنامه اضطراب بک^۲ (BAI) و پرسشنامه افسردگی بک^۳ (BDI) روی یک نمونه ۷۱۷ نفری نشان داد که بین مقیاس اضطراب DASS و پرسشنامه اضطراب بک، میزان همبستگی ۰/۸۱ و بین مقیاس افسردگی DASS و پرسشنامه افسردگی بک، میزان همبستگی ۰/۷۴ می‌باشد. علاوه بر آن بین مقیاس اضطراب DASS و پرسشنامه افسردگی بک، میزان همبستگی ۰/۵۸ و بین مقیاس افسردگی DASS با پرسشنامه اضطراب بک، میزان همبستگی ۰/۵۴ به دست آمد [۴۵، ۴۶]. اعتبار مقیاس DASS با بهره‌گیری از آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس‌های افسردگی، اضطراب و استرس به ترتیب ۰/۹۱، ۰/۸۴ و ۰/۸۴ به دست آمده است [۴۵]. اعتبار این مقیاس در ایران و در بین دانش آموزان مقطع متوسطه شهر کرمانشاه نیز برای خرده مقیاس‌های افسردگی، اضطراب و استرس با استفاده از آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۹۴، ۰/۸۵ و ۰/۸۷ برآورد شده است [۴۷]. در این پژوهش به منظور بررسی روایی همگرای مقیاس احساس تنهایی دانشجویان، از اجرای همزمان آن با مقیاس DASS بهره گرفته شد.

روند اجرای پژوهش: به منظور اجرای پژوهش، پس از مشخص شدن دانشکده‌ها و کلاس‌های مورد نیاز و انجام هماهنگی لازم در هر دانشکده، پژوهشگران در کلاس‌های مربوطه حاضر و به صورت حضوری پرسشنامه‌ها را در بین پاسخگویان اجراء نمودند. برای جلب همکاری دانشجویان، توضیحات مقدماتی در مورد اهداف پژوهش ارائه و پس از آن پرسشنامه‌ها در بین دانشجویان توزیع و پس از تکمیل

4- construct validity

5- factor analysis

6- convergent validity

7- Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling

Adequacy (KMO)

8- Bartlett's Test of Sphericity

9- scree

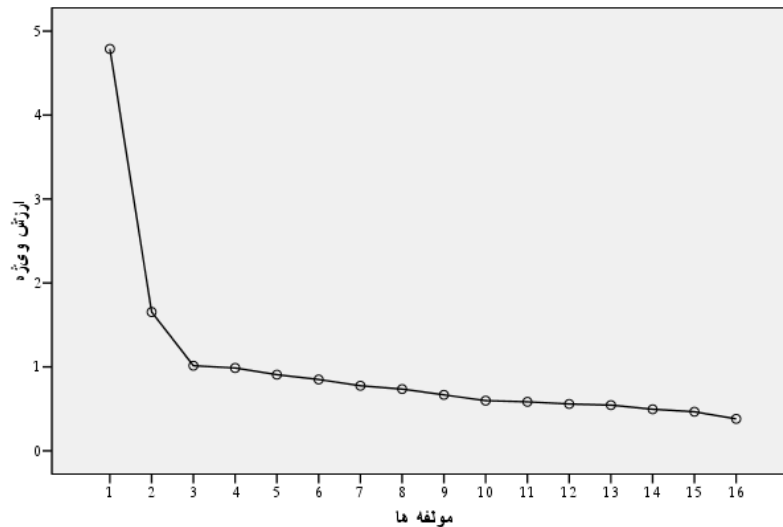
1- depression anxiety Stress scale

2- Beck Anxiety Inventory

3- Beck Depression Inventory

با ۰/۷۰ می‌باشد.

سؤال ۱۲ با ۰/۵۰۷ و بزرگترین بار عاملی متعلق به سؤال ۹

نمودار ۱) نمودار اسکری برای تعیین تعداد عوامل مناسب جهت چرخش

جدول ۲) بارهای عاملی سوالات مقیاس تنهایی (تنهایی عاطفی و تنهایی اجتماعی)

شماره آیتم	خرده مقیاس	
	تنهایی اجتماعی	تنهایی عاطفی
۹		۰.۷۰۰
۲۱		۰.۶۸۰
۲۴		۰.۶۵۳
۱۸		۰.۶۲۷
۳		۰.۶۱۵
۱۷		۰.۵۹۲
۲۰		۰.۵۷۷
۶		۰.۵۵۰
۱۴		۰.۵۳۲
۱۲		۰.۵۰۷
۴	۰.۶۷۱	
۱۰	۰.۶۵۳	
۱۶	۰.۶۳۳	
۸	۰.۶۲۶	
۱	۰.۶۲۱	
۲۲	۰.۵۱۷	

برای محاسبه روایی همگرایی مقیاس احساس تنهایی (SLFS) از اجرای همزمان آن با مقیاس اضطراب، افسردگی و استرس (DASS-42) که بر اساس پژوهش‌های انجام شده [۲۷، ۲۶، ۲۵، ۲۴] با احساس تنهایی رابطه معنی داری داشتند استفاده شد. به این منظور مقیاس‌های ذکر شده به طور همزمان در بین ۱۲۰ نفر از دانشجویان دانشگاه سمنان اجراء و اطلاعات حاصله با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون تحلیل گردید (جدول ۴). نتایج نشان داد که میزان همبستگی بین نمره کل احساس تنهایی و مقیاس‌های افسردگی (۰/۴۱)، اضطراب (۰/۳۰) و استرس (۰/۳۹) در سطح $p < 0.01$ معنی دار می‌باشد. علاوه بر آن بین خرده مقیاس‌های احساس تنهایی (تنهایی عاطفی و اجتماعی) با افسردگی، اضطراب و استرس نیز رابطه معنی داری در سطح $p < 0.01$ به دست آمد که حاکی از روایی همگرایی مقیاس احساس تنهایی (SLFS) می‌باشد.

جدول ۳) همبستگی مقیاس احساس تنهایی (SLFS) و مقیاس‌های آن با افسردگی، اضطراب و استرس

اضطراب	افسردگی	احساس تنهایی اجتماعی	احساس تنهایی عاطفی	نمره کل احساس تنهایی	
				۱	نمره کل احساس تنهایی
			۱	۰/۸۸	احساس تنهایی عاطفی
		۱	۰/۳۹	۰/۷۱	احساس تنهایی اجتماعی
	۱	۰/۳۳	۰/۳۵	۰/۴۱	افسردگی
۱	۰/۶۵	۰/۲۷	۰/۲۸	۰/۳۰	اضطراب
۰/۷۳	۰/۷۵	۰/۳۳	۰/۳۰	۰/۳۹	استرس

*کلیه همبستگی‌ها در سطح $p < 0/01$ معنی دار می‌باشند.

نتایج جدول ۴ نشان می‌دهد که همه ضرایب تمیز محاسبه شده مناسب می‌باشند. کوچکترین ضریب تمیز (همبستگی اصلاح شده سؤال با نمره کل مقیاس) متعلق به سؤال ۱۲ با $0/40$ و بزرگترین ضریب تمیز متعلق به سؤال ۹ با $0/63$ می‌باشد. گفتنی است در صورت حذف هر کدام از سؤال‌ها، افزایش چشمگیری در مقدار آلفا ایجاد نخواهد شد، لذا هیچ کدام از سؤال‌های خرده مقیاس احساس تنهایی عاطفی از مجموعه سؤال‌های مقیاس کنار گذاشته نشد.

جدول ۵) آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس احساس تنهایی اجتماعی

شماره آئتم	کل	
	ضریب تمیز	آلفا در صورت حذف آئتم
۱	۴۶۴.	۶۶۲
۴	۴۴۹.	۶۶۷
۸	۵۰۴.	۶۴۹
۱۰	۴۹۴.	۶۵۳
۱۶	۴۲۵.	۶۷۴
۲۲	۳۱۰.	۷۰۹
ضریب آلفا	۰/۷۱	

نتایج جدول ۵ بیانگر این است که همه ضرایب تمیز محاسبه شده مناسب می‌باشند. کوچکترین ضریب تمیز متعلق به سؤال ۲۲ با $0/310$ و بزرگترین ضریب تمیز متعلق به سؤال ۸ با $0/504$ می‌باشد. گفتنی است در صورت حذف هر کدام از سؤال‌ها افزایش چشمگیری در مقدار آلفا ایجاد نخواهد شد، لذا هیچ کدام از سؤال‌های خرده مقیاس احساس تنهایی اجتماعی از مجموعه سؤال‌های مقیاس کنار گذاشته نشد. پس از محاسبه اعتبار و پایایی مقیاس احساس تنهایی، شاخص‌های توصیفی

اعتبار مقیاس احساس تنهایی (SLFS) اعتبار^۱ مقیاس احساس تنهایی با استفاده از روش همسانی درونی^۲ و با بهره‌گیری از ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شد. نتایج نشان داد که اعتبار مقیاس احساس تنهایی $0/838$ است. علاوه بر آن اعتبار خرده مقیاس احساس تنهایی عاطفی $0/82$ و اعتبار خرده مقیاس احساس تنهایی اجتماعی نیز $0/71$ به دست آمد. در جدول ۴ و ۵ ضریب تمیز و ضریب آلفا در صورت حذف سؤال به تفکیک برای خرده مقیاس احساس تنهایی عاطفی و خرده مقیاس احساس تنهایی اجتماعی آمده است.

جدول ۴) آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس احساس تنهایی عاطفی

شماره آئتم	کل	
	ضریب تمیز	آلفا در صورت حذف آئتم
۳	۴۸۳.	۸۱۱
۶	۴۴۵.	۸۱۵
۹	۶۰۳.	۷۹۸
۱۲	۴۰۰.	۸۱۹
۱۴	۴۴۵.	۸۱۶
۱۷	۵۲۱.	۸۰۷
۱۸	۵۵۷.	۸۰۳
۲۰	۴۷۳.	۸۱۲
۲۱	۶۲۰.	۷۹۶
۲۴	۵۵۷.	۸۰۵
ضریب آلفا	۰/۸۲	

- 1- reliability
2- internal consistency

مقیاس به شرح جدول ۶ محاسبه شد. همان گونه که مشاهده می‌شود میانگین و میانه مقیاس به هم نزدیک است. علاوه بر آن به منظور مقایسه احساس تنهایی خانم‌ها و آقایان از آزمون t بونفرونی استفاده شد. نتایج نشان داد مقدار t برای تنهایی عاطفی و تنهایی اجتماعی به ترتیب برابر با ۱/۲۱- و ۰/۲۰ بود که حاکی از یک تفاوت غیر معنی دار بین میانگین دو گروه بود.

جدول ۶) شاخص‌های توصیفی مقیاس احساس تنهایی عاطفی، اجتماعی و نمره کل

میانگین	تنهایی عاطفی	تنهایی اجتماعی	نمره کل تنهایی
۵/۵۴	۳/۲۶	۸/۷۹	
میانه	۵	۳	۸
انحراف معیار	۴/۰۷	۲/۴۱	۵/۵۴

بحث

هدف از پژوهش حاضر بررسی خصوصیات روان‌سنجی مقیاس احساس تنهایی آشرف و همکاران بود. به این منظور با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای، تعداد ۳۷۶ نفر از دانشجویان دانشگاه سمنان انتخاب و به ابزارهای پژوهش پاسخ دادند. برای تعیین روایی سازه مقیاس احساس تنهایی (SLFS)، از روش تحلیل عاملی و روایی همگرا استفاده شد. پیش از اجرای تحلیل عاملی، شاخص کفایت نمونه برداری (KMO) و مقدار آزمون کرویت بارتلت محاسبه گردید. نتایج نشان داد که مقدار KMO برابر با ۰/۸۱۹ و مقدار آزمون کرویت بارتلت برابر با ۵۴۵/۲۷۱ به دست آمد که هر دو معنی دار بودند. بدین ترتیب علاوه بر کفایت نمونه برداری، اجرای تحلیل عاملی بر پایه ماتریس مورد مطالعه نیز قابل توجیه بود. برای تعیین اینکه مقیاس احساس تنهایی (SLFS) از چند عامل اشباع شده است، شاخص‌های ۱- ارزش ویژه، ۲- نسبت واریانس تبیین شده توسط هر عامل و ۳- نمودار اسکری مورد توجه قرار گرفت. بر این اساس دو عامل استخراج شد که این دو عامل روی هم ۴۰/۲۷ درصد از واریانس کل آزمون را تبیین می‌کنند. مقدار واریانس تبیین شده توسط عامل اول، ۲۴/۰۵ درصد و عامل دوم ۱۶/۲۲ درصد می‌باشد. این دو عامل با توجه به مبانی نظری تحقیق و محتوای سؤال‌های قرار گرفته روی عوامل و مطابق

پژوهش‌های ویس^۱ [۳۵]، مارکون و برومان^۲ [۳۶]، راسل، کاترونا، راس و یورکو [۳۷]، که قائل به دو نوع تنهایی عاطفی و تنهایی اجتماعی بودند، تحت عناوین احساس تنهایی عاطفی و احساس تنهایی اجتماعی نامگذاری شد. برای محاسبه روایی همگرای مقیاس احساس تنهایی (SLFS) از اجرای همزمان آن با مقیاس اضطراب، افسردگی و استرس (DASS-۴۲) استفاده شد. که بر اساس پژوهش‌های انجام شده [۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷] با احساس تنهایی رابطه معنی داری داشتند، به این منظور مقیاس‌های ذکر شده به طور همزمان در بین ۳۷۶ نفر از دانشجویان دانشگاه سمنان اجرا و اطلاعات حاصله با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون تحلیل گردید. نتایج نشان داد که میزان همبستگی بین نمره کل احساس تنهایی و مقیاس‌های افسردگی (۰/۴۱)، اضطراب (۰/۳۰) و استرس (۰/۳۹) معنی دار می‌باشد. علاوه بر آن بین خرده مقیاس‌های احساس تنهایی (تنهایی عاطفی و اجتماعی) با افسردگی، اضطراب و استرس نیز رابطه معنی داری به دست آمد که حاکی از روایی همگرای مقیاس احساس تنهایی (SLFS) می‌باشد و با یافته‌های پژوهش‌های پیشین هماهنگ است [۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶]. اعتبار^۳ مقیاس احساس تنهایی (SLFS) با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شد. نتایج نشان داد که اعتبار مقیاس احساس تنهایی برای کل مقیاس ۰/۸۴، برای خرده مقیاس احساس تنهایی عاطفی ۰/۸۲، و برای خرده مقیاس احساس تنهایی اجتماعی نیز ۰/۷۱ به دست آمد که رضایت بخش می‌باشند. در پایان با توجه به سهولت اجرا، سهولت نمره گذاری، سهولت تعبیر و تفسیر، زمان اندک برای پاسخ‌گویی (۳ تا ۵ دقیقه)، قابلیت اجرا به صورت فردی و گروهی، عملی بودن، روایی و اعتبار مناسب نتیجه گرفته می‌شود که مقیاس احساس تنهایی (SLFS) ابزار مناسبی برای اندازه‌گیری احساس تنهایی دانشجویان می‌باشد و با توجه به مبانی نظری موجود و پژوهش‌های گذشته پیشنهاد می‌شود رابطه احساس تنهایی با متغیرهای مختلف آسیب‌شناختی روانی از جمله افسردگی، اضطراب، استرس، خودبیمارانگاری، پارانو یا بدبینی، افکار خودکشی،

1- Weiss

2- Marcon, & Brumagne

3- reliability

- 14- Nausheen B, Gidron Y, Gregg A, Tissarchondou H, Peveler R. Loneliness, social support and cardiovascular reactivity laboratory stress. *Stress*.2007; (10):37-44.
- 15- Pressman SD, Cohen S, Miller GE, Barkin A, Rabin BS, Treanor JJ. Loneliness, social network size and immuneresponse to influenza vaccination in college freshmen. *Health Psychol*. 2005; (24):297-306.
- 16- Hawkley LC, Masi CM, Berry JD, Cacioppo JT. Loneliness is a unique predictor of age-related differences in systolic blood pressure. *Psychol and Aging*.2006; (21):152-164.
- 17- Ayres CG, Atkins R, Mahat GM. Factors Related to Performance of Health Practices Among Asian Adolescents in the United States. *Asia Nur Res*.2010;4(2):64-74.
- 18- Aselton PJ. The Lived Experience of College Students Who has Been Medicated with Antidepressants. A Dissertation Submitted to the Graduate School of the University of Massachusetts in partial fulfillment of the requirements for the degree of doctor of philosophy. 2010.
- 19- Unal G, & Bilge A. İleri ya grubunda yalnızlık depresyon ve kognitif fonksiyonların incelenmesi. *Türk Geriatr Derg*. 2005; 8 (2):89-93.
- 20- Arria, AM, O Grady, KE, Caldeira KM, Vincent KB, Wilcox HC, Wish ED. Suicide ideation among college students: A multivariate analysis. 2009.
- 21- Cacioppo JT, Hughes ME, Waite LJ, Hawkley LC, Thisted R A. Loneliness as a Specific Risk Factor for Depressive Symptoms: Cross-Sectional and Longitudinal Analyses. *Psychol and Aging*, 2006; 21(1): 140-151.
- 22- Kim O, Byeon Y, Kim J, Endo E, Akahoshi M, Ogasawara H. Loneliness, Depression and Health Status of the Institutionalized Elderly in Korea and Japan. *Asia Nur Res*.2009; 3(2): 63-70.
- 23- Broman C L. Stress, race, and substance abuse in college. *Coll Stud J*. 2005; 39(2):340-352.
- 24- Bitsika V, Sharpley CF, Holmes V. Evaluation of the Revised Effects of University Study on Lifestyle Questionnaire (R-EUSLQ) upon students anxiety and depression. *J of Stud Wellbein*. 2010; 4(1):35-48.
- 25- Mahon NE, Yarcheski A, Yarcheski TJ, Cannella BL, Hanks MM. A Meta-Analysis of Predictors of Loneliness during Adolescence. Original Manuscript Submitted to Nursing Research, Newark, N. J. 2005.
- 26- Tsoy E. Impression Management: The Effects of Loneliness, Anxiety, and Depression among Kyrgyz Women. Impression Management and Loneliness, Am Univ of Cent Asia, Cent Asia. 2010.
- 27- Chang R. Interpersonal Factors and Suicidal Ideation in Asian American College Freshmen, A dissertation submitted in partial fulfillment of the
- نگرش به مواد مخدر و متغیرهای بیابانگر سلامت روان از جمله هوش هیجانی، شادکامی و حتی انگیزه پیشرفت و پیشرفت تحصیلی مورد بررسی قرار گیرد تا از این طریق دانش منسجمی در خصوص احساس تنهایی و روابط این سازه با سایر سازه‌ها که قابلیت استفاده بیشتری در برنامه‌ریزی‌های مربوطه دارد، حاصل شود.
- منابع**
- 1- Cankaya H, Karaku M, Demirta Z. The effect of mentoring roles displayed by teaching staff on emotional and social loneliness levels of teacher candidates. *Proced Soc and Behav Sci*. 2009;(1):2207-2210.
- 2- Boomsma DI, Cacioppo JT, Muthen B, Asparouhov T, Clark S. Longitudinal genetic analysis for loneliness in Dutch twins. *Twin Res Hum Genet*.2007; (10):267-273.
- 3- Yilmaz M, & Orhan F. High school student's educational usage of Internet and their learning approaches. *World J on Educ Technol*. 2010; 2(2):100-112.
- 4- Perlman D. European and Canadian studies of loneliness among seniors. *Can J on Aging*. 2004; (23):181-188.
- 5- Rokach A. Loneliness then and now: Reflections on social and emotional alienation in everyday life. *Current Psychol: Dev, Learn, Person, Soc*. 2004; (23):24-40.
- 6- De Jong Gierveld J, & Havens B. Cross-national comparisons social isolation and loneliness: Introduction and overview. *Can J on Aging*. 2004; (23):109-113.
- 7- Wu C, Yao G. Psychometric analysis of the short-form UCLA Loneliness Scale (ULS-8) in Taiwanese undergraduate students. *Person and Individ Differ*. 2008; (44):1762-1771.
- 8- Renwick A, Vosvick M, Chng C, Smith N. Loneliness in college students: coping, insensitivity received, and self esteem. APA. Abstract. 2008
- 9- Moyle W, Kellett U, Cheek J, Blantyre A, Griffith RO. Loneliness: an under explored concept in people with dementia, university of South Australia, Adelaide, SA, Australia. 2009.
- 10- Rahim Zadeh S, Bayat, M, Anari A. Solitude feeling and social self-effectiveness in teenagers. *Dev psychol: Iran psychol*. 1388; (22):96-87.
- 11- Tahmasebian k, Anari A, Sedghpor BS. Direct and indirect effect of social self-efficacy in teenager solitude feeling. *Behav sci mag*. 1388; 3 (2):93-97.
- 12- Shaykh M, Yosefi B, Hassani Z, Zivaryar F. Study and comparison of control resource (external -internal) and solitude feeling between athlete and non-athlete girls'. *Res in athl sci*. 1385; (10):125-135.
- 13- Karnick PM. Feeling lonely: Theoretical perspectives. *Nurs Sci Quart*.2005;(18):7-12.

- 42- Cassidy J, & Asher S. Loneliness and peer relations in young children. *Child Dev.* 1992; (63):350-365.
- 43- Vellymalay SKN. Loneliness and Social Dissatisfaction among Preschool Children. *Can Soc Sci.* 2010; 6(4):167-174.
- 44- Crawford JR, Henry JD. The Depression Anxiety Stress Scales (DASS) normative data and latent structure in nonclinical sample. *Br J Clin Psychol.* 2003; 42(12):111-21.
- 45- Lovibond F, Lovibond SH. The structure of negative emotional states. *Behav Res Ther* 1995; 33(3): 335-43.
- 46- Antony MM, Beilings J, Cox B J, Enns MW, Swinson RP. Psychometric properties of 42-Item and 21-item version of depression, anxiety, stress scale in clinical group a community sample. *Psychom Assment* 1988; 10(12):176-81.
- 47- Afzali A, Delavar A, Borjali A, and Mir Zamani M. DASS-42 testing psychometric characteristics based on samples from Kermanshah city high school students. *Behav sci res.* 1386; 5 (2): 81-92.
- 48- Cronbach LJ. *Essentials of Psychological testing* (3rd ed.). New York: Harper and row international. 1970.
- 49- Saif AA. *Measurement methods, educational evaluation and measurement.* Tehran: dowran. 1389.
- requirements for the degree of Doctor of Philosophy (Psychology) in The University of Michigan. 2010.
- 28- Chang EC, Sanna LJ, Hirsch JK, Jeglic EL. Loneliness and Negative Life Events as Predictors of Hopelessness and Suicidal Behaviors in Hispanics: Evidence for a Diathesis-Stress Model. *J of Clin Psychol.* 2010; 66(12):1242-1253.
- 29- Pamukçu B, Meydan B. The role of empathic tendency and perceived social support in predicting loneliness levels of college students. *Proced Soc and Behav Sci.* 2010; (5):905-909.
- 30- leali F, Ahmad A, Ali Abbas .Forecasting ability of perceived child raising styles and demography variants on female students solitude feeling. *Psychol health princ q.* 1387; 37(10):71-78
- 31- Ahadi, B. The relation of solitude and self-esteem with university students' attachments styles. *Coll psychol stud of al Zahra univ psychol and educ sci.* 1388; 5(1):95-112.
- 32- Arslan C, Hamarta E, Ure O, Ozye iZ. An investigation of loneliness and perfectionism in university students. *Proced Soc and Behav Sci.* 2009;(1):2207-2210.
- 33- Serin NB, Aydino lu N, Aysan F. Examining the predictors of loneliness levels of university students. *Proced Soc and Behav Sci.* 2010; (9):704-708.
- 34- Akhunlar MN. An investigation about the relationship between life satisfaction and loneliness of nursing students in U aKUniversity. *Proced Soc and Behav Sci.* 2010; (5):2409-2415.
- 35- Weiss RS. *Loneliness: The Experience of Emotional Social Isolation,* Cambridge, MA: Mit Press. 1973.
- 36- Marcon A, & Brumagne M. Loneliness among Children and Young Adolescents, *Developmental Psychology.* 1985; 21(6):1025-1031.
- 37- Russel D, Cutrona CE Rose J, & Yurko K. Social and emotional loneliness: An examination of Weiss s typology of loneliness. *J of Person and Soc Psychol.* 1984; (46):1313-1321.
- 38- Paloutzian RF, & Janigian AS. Models and Methods in Loneliness Research. Their Status and Direction, In M. Hojat & R. Crandall (EDS.), *Loneliness: Theory, Research, and Applications,* California: Sage, Inc Publ. 1988; 31-36.
- 39- Jones WH, Carpenter BN, & Quintans D. Personality and Interpersonal Predictors of Loneliness in Two Cultures. *J of Person and Soc Psychol.* 1985; 48(6):1503-1511.
- 40- Asher S, Hymel S, & Renshaw PD. Loneliness in children. *Child Aselton Dev.* 1984; 55(4): 1456-1464.
- 41- Hussain Chari M, khayer, M. Solitude feeling measurement scale efficacy study in junior high school students. *Shiraz univ humanit and soc sci mag.* 1381; 19(1):46-59.

Psychometric Properties of the Student Loneliness Feeling Scale (SLFS)

Rezaei, A.M. *Ph.D., Safaee, M. M. A., Sadat-Hashemi, F. M. A.

Abstract

Introduction: The aim of current study was to examine the psychometric properties of the Student Loneliness feeling Scale (SLFS).

Method: 376 students of Semnan University were selected by multistage cluster sampling method; respond to instruments of study (Felling of Loneliness Scale, Asher et al, and Depression Anxiety Stress Scale, DASS). Factor analysis, Cronbach's alpha coefficient and Pearson correlation methods were used for Data analysis.

Results: Factor analysis and convergent validity methods were used to determine the construct validity of the student Loneliness Feeling Scale (SLFS). Results from factor analysis showed the student Loneliness Feeling Scale (SLFS) measure two factors of affective loneliness and social loneliness. Also, results from convergent validity indicated a significant relationship between feeling of loneliness and depression (0/41), anxiety (0/30), and stress (0/39) ($p < 0.01$). Reliability of the student Loneliness Feeling Scale (SLFS) by Cronbach's alpha coefficient was 0/84 for scale, 0/82 for affective loneliness and 0/71 for social loneliness that all are satisfactory.

Conclusion: Considering ease of administration, scoring and interpretation, little time to answer (3-5 minutes), individual and group practicability, practicability, appropriate validity and reliability come to the conclusion that student Loneliness Feeling Scale (SLFS) is a practical instrument for measurement of student feeling of loneliness.

Keywords: Feeling of Loneliness, Validity, Reliability, Psychometric Property

*Correspondence E-mail:
Rezaei_am@semnan.ac.ir

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی